

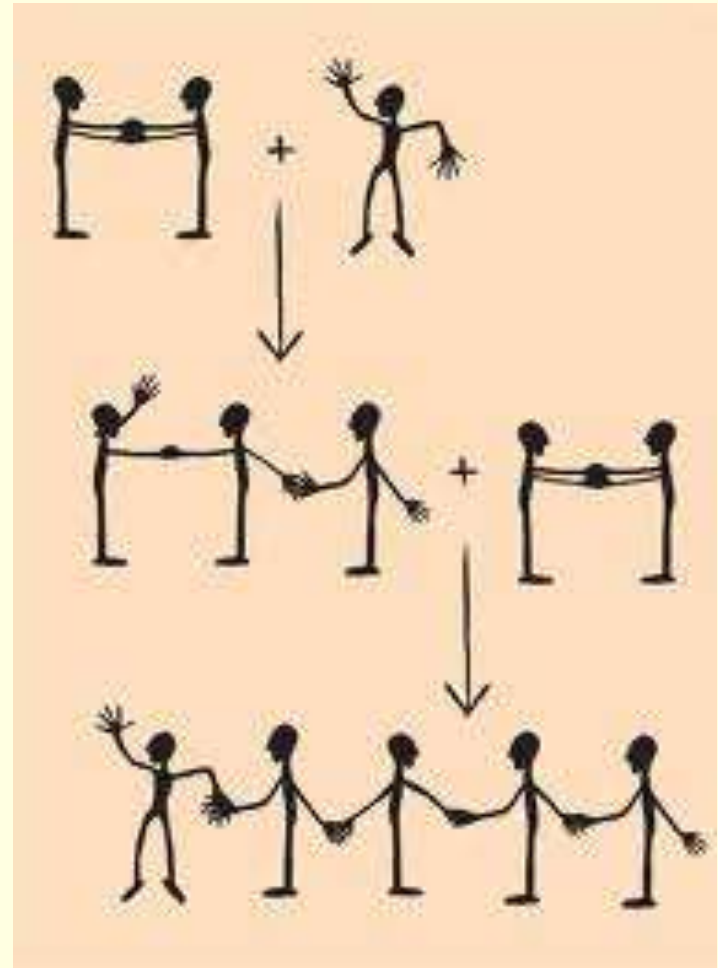
Θεατρικές τεχνικές στα φιλολογικά μαθήματα

*Γιούλη Χρονοπούλου
Φεβρουάριος / Μάρτιος 2014*

Λίγα λόγια για το σημερινό σεμινάριο

- Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα
- Δεν χρειάζονται ειδικές γνώσεις
- Δεν χρειάζονται υλικά
- Με την εξάσκηση συντελείται πρόοδος
- Γίνονται παράλληλα με το παραδοσιακό μάθημα
- Γίνονται συχνά σε πολύ περιορισμένο χρόνο
- Έχουν όλα εφαρμοστεί με απλό τρόπο

Βιωματική προσέγγιση της μάθησης

Γιατί;

- Εντάσσεται στους στόχους του μαθήματος και τους υπηρετεί
- Αξιοποιεί τα βιώματα μαθητών ή προκαλεί νέα βιώματα
- Συνδέεται με κοινωνική πραγματικότητα και επικαιρότητα
- Εμπλουτίζει τη διδασκαλία και κινητοποιεί το ενδιαφέρον των μαθητών, καθιστώντας τη μαθησιακή διαδικασία πιο αποτελεσματική
- Ενεργοποιεί διανοητικά – συναισθηματικά
- Ωθεί στη δημιουργική και κριτική σκέψη

Βιωματική προσέγγιση της μάθησης

Γιατί;

- Προσφέρει ευκαιρίες για έκφραση και άσκηση φαντασίας
- Συμβάλλει στην αναζήτηση νοήματος
- Ασκεί στο διάλογο και το σεβασμό στη διαφορετικότητα
- Αναπτύσσει αυτενέργεια, συνεργατικότητα, ενσυναίσθηση, διερευνητικότητα
- Επιτρέπει την ενεργό εμπλοκή των μαθητών, τη λήψη αποφάσεων
- Επιτρέπει τη συμμετοχή σε πιο αδύναμους ή ιδιαίτερους μαθητές

Πολλαπλή νοημοσύνη

- Ο Γκάρντνερ με τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης διεύρυνε τους ορίζοντες της διδασκαλίας και της μάθησης
- Υπάρχουν πολλοί τύποι νοημοσύνης:
  - γλωσσική
  - λογικομαθηματική
  - χωρική
  - μουσική
  - αισθησιοκινητική
  - ενδοπροσωπική
  - διαπροσωπική
  - φυσιοκρατική
  - υπαρξιακή
  - πνευματική
  - ηθική

Όλοι διαθέτουν όλους αλλά σε διαφορετικό βαθμό. Το σχολείο δεν πρέπει να απευθύνεται μόνο στους δύο πρώτους.

Η βιωματική μάθηση επιτρέπει και στους άλλους να εισχωρήσουν στο σχολείο. Διευρύνει τα σύμβολα.

Πολυτροπική διδασκαλία

- Επεξεργασία – ανάλυση εικόνας (πίνακας, φωτογραφία, γελοιογραφία, κόμικς, αφίσα, κλπ.)
- Οπτικοακουστικό υλικό (εκπαιδευτική ταινία, κινηματογράφος, βίντεο, μουσική)
- Δημιουργική γραφή / έκφραση
- Θεατρικές τεχνικές
- Συνδυασμός των παραπάνω

Θεατρικές – Δραματικές τεχνικές

- Σηκώνοντας τους μαθητές από τα θρανία
- Δίνοντας στους μαθητές πρωτοβουλία
- Στοιχείο της καθημερινής διδασκαλίας
- Κατάλληλος σχεδιασμός

Έρευνα για χρήση θεατρικών τεχνικών

Συμμετείχαν από το Νομό του Ηρακλείου Κρήτης

- 1040 μαθητές
- 30 φιλόλογοι
- Απάντησαν
  - 768 μαθητές
  - **όλοι** οι φιλόλογοι
- **Πολύ θετική** γνώμη διατύπωσε η πλειονότητα των μαθητών και των φιλολόγων για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων μέσα από τις θεατρικές τεχνικές

Διαπίστωση:

- αποτελεσματικότητα
- κατανόηση και αφομοίωση του μαθήματος, το οποίο έγινε πιο ευχάριστο – θετική επίδραση στην απόδοση
- καλλιέργεια επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των μαθητών
- δημιουργική αλλαγή στη σχέση μαθητή – φιλολόγου
- ενεργό και αυτόβουλη συμμετοχή όλων (και δη των ως τότε χαρακτηριζόμενων ως αδιάφορων ή αδύναμων μαθητών) στο μάθημα
- καλλιέργεια δεξιοτήτων και ενδιαφερόντων σε σχέση με το αντικείμενο διδασκαλίας

Θεατρικές τεχνικές

Αποτελέσματα

- Ολιστική προσέγγιση με παιδαγωγικούς - διδακτικούς - δημιουργικούς στόχους
- Διερευνητική – ομαδοσυνεργατική διαδικασία
- Διεισδυτικότητα, κατανόηση ανθρώπινων σχέσεων και κοινωνικών εμπειριών, ευαισθητοποίηση σε κοινωνικά θέματα
- Άσκηση στην επικοινωνία και την έκφραση (σωματική και λεκτική)
- Απελευθέρωση δημιουργικών - καλλιτεχνικών δυνατοτήτων / άσκηση φαντασίας, επινοητικότητα, αισθητική καλλιέργεια
- Κριτικός στοχασμός – εμπάθунση
- Αμφισβήτηση μιας προσέγγισης, αντίληψη άλλης πλευράς, τοποθέτηση διλημάτων, επιχειρηματολογία, λήψη αποφάσεων, δημοκρατικότητα
- Έλεγχος συναισθηματικού κόσμου, κοινωνικοποίηση

Καυτή (ανακριτική) καρέκλα

- Εφαρμόζεται όταν έχουμε χαρακτήρες και πράξεις / συμπεριφορά (Αρχαία τραγωδία, Όμηρος, Ιστοριογραφία, Ρητορική, Λογοτεχνία, Ιστορία)
- Ακόμη και στη Γλώσσα όταν στήνουμε κάτι με εκπροσώπους ομάδων (π.χ. έφηβος, γονείς, κλπ.)

- Ο «χαρακτήρας» (ανεξαρτήτως φύλου) κάθεται σε μια καρέκλα και οι μαθητές (σε ομάδες ή όχι) του κάνουν ερωτήσεις
- Μπορεί να κρατά ή να φορά και ένα αντικείμενο που συμβολίζει το ρόλο.

Με ομάδες

- Κάθε ομάδα προετοιμάζει ερωτήσεις (ή μία ερώτηση) σε ένα πεδίο ή σε σχέση με άλλον χαρακτήρα
- Μπορούν και οι ομάδες να είναι σε ρόλο (π.χ. να εκπροσωπούν την Ισμήνη ή τον Κρέοντα, ή να είναι δημοσιογράφοι, αστυνομικοί, κλπ.)

- Οι ερωτήσεις μπορούν να προέρχονται από το μάθημα ή και εκτός μαθήματος
- Για τον ίδιο ρόλο μπορούν να καθίσουν στην καρέκλα διάφοροι μαθητές διαδοχικά (για άσκηση και ουσιαστικό εμπλουτισμό)
- Δεν αναπτύσσεται διάλογος με τον ανακρινόμενο
- Στην καρέκλα μπορεί να καθίσει και ο δάσκαλος

Στόχοι - Αποτελέσματα

- Εμπλουτίζεται ο περιβάλλον χώρος του χαρακτήρα
- Εμβαθύνουμε στο ρόλο
- Διερευνώνται, ξεκαθαρίζονται καταστάσεις, συναισθήματα, προθέσεις, κίνητρα
- Αναδεικνύονται, ανιχνεύονται οι συνθήκες του έργου

Δάσκαλος σε ρόλο

- Δεν απαιτείται υποκριτική ικανότητα
- Ανακριτική καρέκλα (όταν κάθεται είναι ο ρόλος, όταν σηκώνεται συντονίζει τη συζήτηση, δίνει το λόγο) Μπορεί να χρησιμοποιεί ένα αντικείμενο – σύμβολο
- Δραματική συνθήκη (παιχνίδι ρόλων, δραματοποίηση, αυτοσχεδιασμός, κλπ)
- Γίνεται ιστορικό πρόσωπο ή λογοτέχνης

Δυναμική / Παγωμένη εικόνα

- Οι μαθητές σε ομάδες παρουσιάζουν με τα σώματά τους μια σκηνή, μια έννοια, μια σχέση, ένα γεγονός, ένα συναίσθημα, ένα συμβολισμό από ένα κείμενο.
- Μπορεί κάθε ομάδα να έχει άλλο θέμα, μπορεί και όχι (δικαιολογούν την επιλογή τους)
- Κάθε ομάδα προσπαθεί να μαντέψει τι έχει παραστήσει η άλλη

-
- Καλό είναι να μετράμε 3,2,1 και να παγώσουν μέχρι να πούμε «χαλαρώστε»
  - Δυνατότητα εμπλουτισμού με αντικείμενα και ήχους
  - Ενδέχεται η εικόνα να ξεπαγώνει και να ξαναπαγώνει ή να φτιάξουμε δυναμικές εικόνες στη σειρά (π.χ. πριν τη σκηνή και μετά)
  - Μπορεί να ακουμπάμε κάποιον στον ώμο και να λέει μια φράση, από την οποία ξεκινά και συζήτηση
  - Μπορούμε να ζητήσουμε από τους παρατηρητές ν' αλλάξουν κάτι, ώστε να βελτιωθεί η εικόνα, αν και γενικά δεν διορθώνουμε

-
- Δυνατό αποτέλεσμα
  - Αναζήτηση βαθύτερου νοήματος
  - Διερεύνηση θέματος ή χαρακτήρα
  - Εξάσκηση στη γλώσσα σώματος, χρήση χώρου, οπτική επαφή, αφήγηση
  - Απόδοση σκέψεων, συναισθημάτων με τρόπο «στυλιζαρισμένο»
  - Συμπύκνωση – ανακεφαλαίωση σε μια στιγμή
  - Εμπλέκονται όλοι οι μαθητές
  - Εφαρμόζεται σε όλα τα κείμενα

Εφαρμογές

- Τραγωδία, Όμηρος (στίχος, σκηνή, έννοια, σχέσεις χαρακτήρων, συναισθήματα)
- Λογοτεχνία (απόδοση εικόνας ή αίσθησης ή ερμηνείας σε πεζό ή ποίημα)
- Δέκα χρόνια πριν, δέκα χρόνια μετά (να φανεί μια κατάσταση πρόβλεψης ή αναπόλησης ή φανταστική, πώς τα παιδιά φαντάζονται τη ζωή ενός προσώπου ή μιας οικογένειας)

Ανίχνευση σκέψης

- Οι εσωτερικές σκέψεις ενός χαρακτήρα εξωτερικεύονται είτε από τον ίδιο το «ρόλο» είτε από άλλους.
- Μπορεί να χρησιμοποιηθεί παράλληλα με την παγωμένη εικόνα. Ο δάσκαλος ξεπαγώνει με άγγιγμα ένα ρόλο και τον ρωτά τι σκέφτεται. Εκείνος απαντά μέσα σε ρόλο.

- Αντίστροφα, ενώ κάποιος υποδύεται ένα ρόλο, ο δάσκαλος παγώνει τη δράση και δείχνει ένα μαθητή, που θα απαντήσει, «μέσα» σε ρόλο, σε μια ερώτηση για το πώς νιώθει ή τι σκέφτεται.

Γλύπτης - Γλυπτό

Κάποιος καλείται να μείνει ακίνητος σαν «άγαλμα» σε μια μη καθημερινή στάση. Ένας άλλος, ο «Γλύπτης», καλείται να «διορθώσει» τη στάση ή την έκφραση του αγάλματος κάνοντας μικρές μετατροπές. Ο Γλύπτης μπορεί να σηκώσει και κάποιον άλλον για να συμπληρώσει το έργο του. Η υπόλοιπη ομάδα προτείνει τίτλο για το γλυπτό. Τέλος, ο Γλύπτης ανακοινώνει το δικό του τίτλο.

Ο γλύπτης μπορεί να δημιουργεί με αφορμή...

- έναν ανθρώπινο τύπο ή αντικείμενο (π.χ. *τον δάσκαλο, έναν γέρο, ένα δέντρο, ένα πλοίο....*) – διαφορετικό από παγωμένη εικόνα
- ένα συναίσθημα ή μια μνήμη ή μια εικόνα (π.χ. *λύπη, χαρά, θυμός, πείνα, προσφυγιά...*) Μπορεί να υπάρχει κατάλογος απ' όπου θα διαλέγουν οι Γλύπτες (Μπορεί με το (ομαδικό) γλυπτό να παρασταθεί ένα συναίσθημα της ομάδας)
- Οι υπόλοιποι καλούνται να αναγνωρίσουν τι παριστάνεται
- Όλα σχετίζονται με τους στόχους του μαθήματος

- Μπορεί να αναπτυχθεί μια ιστορία ανάμεσα στον γλύπτη και στο γλυπτό, όπως η γνωστή περίπτωση όπου αυτός ερωτεύεται το έργο του και τελικά γίνεται και ο ίδιος άγαλμα ή η περίπτωση όπου όλα τα αγάλματα ζωντανεύουν στη φαντασία του γλύπτη και χορεύουν κλπ.

Διάδρομος συνείδησης (ή εσωτερικών φωνών)

- Οι μαθητές σχηματίζουν δυο παράλληλες αντικριστές σειρές αφήνοντας στη μέση ένα διάδρομο, απ' όπου περνάει ο χαρακτήρας και ακούει τις σκέψεις και επιχειρήματα καθενός σχετικά με ένα δίλημμα που αντιμετωπίζει (οι δύο πλευρές του διαδρόμου εκπροσωπούν τις δύο πλευρές του διλήμματος)

Διάδρομος συνείδησης (ή εσωτερικών φωνών)

- Εκφράζονται ως ένα είδος δικών του σκέψεων, της συνείδησής του, επιχειρημάτων (και όχι μόνο)
- Στο τέλος αποφασίζει και δηλώνει τι θα κάνει με βάση αυτά που άκουσε και λέει τι ήταν αυτό που τον έπεισε

- Από το διάδρομο της συνείδησης μπορούν να περάσουν διαδοχικά όλοι (ή πολλοί) μαθητές
- Η τεχνική διαθέτει έντονα στοχαστικά και μεταγνωστικά χαρακτηριστικά και, συχνά, οδηγεί στην αλλαγή της συμπεριφοράς του ρόλου.

Εφαρμογές

- Ισμήνη: να βοηθήσει ή όχι την αδελφή της. Μπορεί να ακούει φωνές: «κάνε το καθήκον σου», «σημασία έχει να ζήσεις». «θα κριθείς από τους θεούς», κλπ.
- «Στέλλα Βιολάντη»: η απόφαση του πατέρα για την κόρη
- Ένας βιολόγος απέναντι σε αμφιλεγόμενες επιστημονικές προκλήσεις

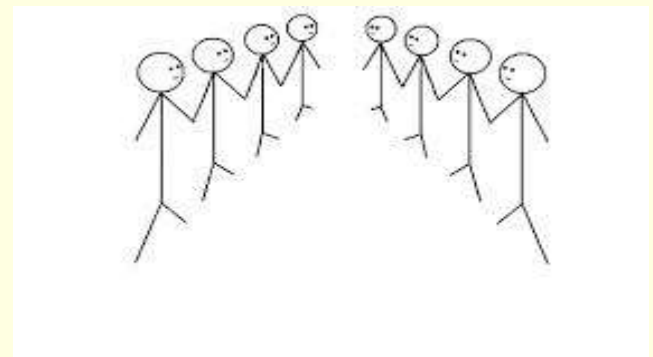
Αντικρουόμενες συμβουλές

- Όταν δεν εκφράζουν τη συνείδησή του, αλλά είναι κάποιιοι άλλοι που, σε ρόλο ή εκτός ρόλου, τού δίνουν συμβουλές για το τι πρέπει να κάνει στη δύσκολη αυτή περίπτωση.
- Εναλλακτικά μπορεί οι μαθητές να χωρίζονται σε δύο πλευρές («άγγελοι» - «δαίμονες») ώστε ο «χαρακτήρας» να ακούει τα θετικά και τα αρνητικά.

Συμφωνώ – Διαφωνώ (2 γραμμές)

- Επιλογή γραμμής σε μια θέση που διατυπώνει ο δάσκαλος
- Επιλογή γραμμής υπέρ ενός προσώπου
- Κατά τη διάρκεια της συζήτησης και στο τέλος οι μαθητές μπορούν να αλλάζουν ή να αμφιταλαντεύονται (οπτική απεικόνιση της διαδικασίας)

Κοντά - μακριά

- Ο δάσκαλος διατυπώνει μια θέση
- Τοποθετεί ένα αντικείμενο στο χώρο
- Οι μαθητές παίρνουν θέση κοντά ή μακριά απ' αυτό ανάλογα με το βαθμό συμφωνίας
- Μπορεί να εκφράζονται και με μορφασμό
- Ο δάσκαλος ζητά από κάποιον που βρίσκεται πιο κοντά και από κάποιον που βρίσκεται πιο μακριά να δικαιολογήσει τη θέση του
- Ακολουθεί συζήτηση

Εσωτερικές φωνές

- Επιλέγεται ένας διάλογος από ένα κείμενο. Δύο παιδιά καθισμένα σε καρέκλες διαβάζουν. Δύο άλλα παιδιά όρθια πίσω τους, οι εσωτερικές φωνές τους, εξωτερικεύουν όσα θα ήθελε να πει ή σκέφτεται, ο χαρακτήρας που κάθεται

Εφαρμογή

- Τρεις μαθητές κάθονται σε καρέκλες, στους ρόλους της Ελένης, του Μενέλαου και του Θεοκλύμενου. Τρεις άλλοι, όρθιοι πίσω τους, είναι οι «εσωτερικές φωνές» τους. Οι πρώτοι υποστηρίζουν τον δημόσιο λόγο των ηρώων, απαγγέλλοντας τους στίχους του Ευριπίδη, και οι δεύτεροι τον εσωτερικό λόγο τους. Έτσι, η Ελένη (του φαίνεσθαι) συνομιλεί με τον Θεοκλύμενο και στη συνέχεια, η Ελένη (του είναι) εξωτερικεύει τις βαθύτερες σκέψεις και αισθήματά της.

Συλλογικός ρόλος

- Το ρόλο ενός χαρακτήρα τον υποδύονται πάνω από ένας μαθητές ταυτόχρονα. Για παράδειγμα, κάθε μαθητής μπορεί να εκφράσει μια διαφορετική οπτική της προσωπικότητας του ίδιου χαρακτήρα.
- Μια ομάδα αυτοσχεδιάζει πάνω σε έναν χαρακτήρα. Ο καθένας μπορεί να μιλήσει σε διαφορετική φωνή του ίδιου χαρακτήρα, να (δι)αρθρώσει διαδοχικά μian αφήγηση.
- Οι συμμετέχοντες σε ρόλο δημιουργούν τη συλλογική συνείδηση του χαρακτήρα. Πρόκειται για ομαδικό ρόλο, όπου οι παίκτες αναλαμβάνουν τη φωνή του ρόλου, ενώ ένας από αυτούς υποδύεται το σώμα του, συχνά με τις κατάλληλες χειρονομίες και στάσεις.

Θέατρο αγοράς (Φόρουμ)

- Το όνομα προέρχεται από το ρωμαϊκό forum(αγορά), όπου γινόταν ανταλλαγή ιδεών και λύνονταν οι διαφορές.
- Δίνεται η δυνατότητα στο θεατή/κοινό να παρεμβαίνει στα δρώμενα ή στη σκηνή (γίνεται spect-actor) *(συχνά και σε κανονική παράσταση)*, να παίρνει τη θέση κάποιου χαρακτήρα *(συχνά του «πρωταγωνιστή»)* ώστε να ανατρέψει μια καταπιεστική κατάσταση και να προτείνει λύσεις σε κάποιο κοινωνικό πρόβλημα.
- Το εισήγαγε ο Βραζιλιάνος Αουγκούστο Μπόαλ.

Αουγκούστο Μπόαλ

Ο Μπόαλ γεννήθηκε το 1931 στη Βραζιλία και επηρεάστηκε από τον συμπατριώτη του παιδαγωγό Πάουλο Φρέιρε (1921 – 1997) και τη θεωρία του της απελευθερωτικής εκπαίδευσης, που έχει στόχο τη δημιουργία στοχασμού και δράσης για τον κοινωνικό μετασχηματισμό.

Αποφάσισε να κάνει ένα θέατρο «χρήσιμο», το Θέατρο των Καταπιεσμένων (Θέατρο δρόμου, Αόρατο θέατρο) με σκοπό να βοηθήσει όσους έχουν ανάγκη να βρουν μια γλώσσα για να διεκδικήσουν το δίκιο τους.

- Εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε σκηνή δραματοποίησης Κάποιοι μαθητές παίζουν και οι άλλοι μπορούν να διακόψουν για να παρέμβουν και να αλλάξουν τη ροή ή τα επιχειρήματα
- Ζητείται από τους μαθητές να αναρωτηθούν τι θα μπορούσε να κάνει ο καταπιεζόμενος ή ο έχων τον πρόβλημα ώστε να υπάρξει λύση
- Λένε «στοπ», σταματούν τη δράση και αλλάζουν τη ροή (είτε προτείνοντας σε όσους παίζουν είτε παίζοντας οι ίδιοι)
- Δοκιμάζονται πολλές ιδέες, που μπορεί εν συνεχεία να συζητούνται σχετικά με το αν είναι καλή ή ρεαλιστική λύση. Είναι δεδομένο ότι δεν υπάρχουν μαγικές λύσεις
- Στόχοι: Διερεύνηση όλων των πτυχών, των αιτιών και των πιθανών λύσεων ενός προβλήματος / Πρόβα ζωής (άσκηση διεκδίκησης) σε προστατευμένο χώρο

Δελτίο ειδήσεων

- Μεταφορά με τον τρόπο του σήμερα γεγονότων πλαστών ή πραγματικών του παρελθόντος (από Ιστορία, Λογοτεχνία, Τραγωδία, κλπ)
- Καλό είναι να χωρίζονται οι μαθητές σε ομάδες «συμπολιτευόμενες» και «αντιπολιτευόμενες»
- Και ραδιόφωνο

Εφαρμογές

- Η ταφή του Πολυνείκη (παράθυρα, ρεπορτάζ, αυτόπτες μάρτυρες)
- Η δολοφονία του Καποδίστρια (εκφώνηση, ρεπορτάζ, μάρτυρες, παράθυρα, αντιπαράθεση απόψεων)
- Ρεπορτάζ από τροχαίο ατύχημα (Γλώσσα)

Ιδεοθύελλα (καταιγισμός ιδεών)

- Διερεύνηση χαρακτήρα, θέματος που απασχολεί τον ήρωα, κατάστασης, συναισθήματος
- Όλοι λένε λέξεις ή φράσεις που συνειρμικά τους έρχονται στον νου. Γράφονται στον πίνακα χωρίς αποκλεισμούς και διορθώσεις
- Αν οι ιδέες αρχίζουν να στερεύουν ανατροφοδοτούμε τη διαδικασία με μια «τυχαία» λέξη ώστε να προκληθεί νέο φάσμα ιδεών. Ακολουθεί η ταξινόμηση.

Συγκρουσιακή ιδεοθύελλα

- 2 ομάδες αντιτιθέμενες γύρω από ένα συγκρουσιακό ζήτημα αναζητούν ιδέες, επιχειρήματα

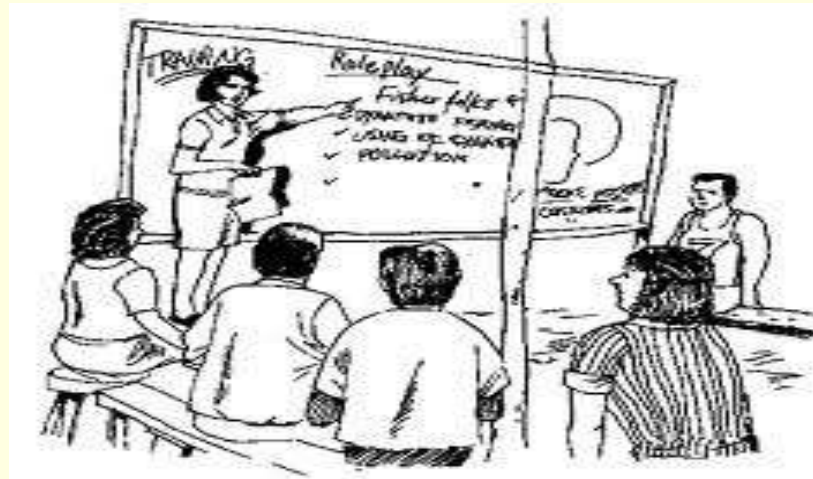
Παιχνίδια ρόλων

- Οι μαθητές επεξεργάζονται αμφιλεγόμενα ζητήματα, ώστε να ασκηθούν στην ενσυναίσθηση και την οπτική γωνία
- Συνθέτουν και δραματοποιούν (συγκρουσιακούς) διαλόγους, ώστε να υποστηρίξουν μια θέση στο πλαίσιο μιας δεδομένης κατάστασης (χωρίς καλλιτεχνικές απαιτήσεις)
- «Ταυτίζονται» με μια στάση, όχι με κάποιο πρόσωπο.

Παιχνίδια ρόλων / Αυτοσχεδιασμοί

- Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να θέσει το πλαίσιο, τις πτυχές του θέματος προσέχοντας το ισοζύγιο των εκπροσώπων των διαφόρων θέσεων
- Αφήνουμε χώρο για αυτοσχεδιασμό, δεν καθοδηγούμε σχετικά με την έκβαση, αλλά όταν ορίζουμε εμείς τους ρόλους δίνουμε σαφείς πληροφορίες για τους χαρακτήρες και την κατάσταση

Παράδειγμα εφαρμογής

- «Αυτοσχεδιάστε με παιχνίδια ρόλων σε ένα θέμα σύγκρουσης με τους γονείς σας»
- Δίνουμε εμείς το πλαίσιο: «Έχεις βγει με τους φίλους σου, αργείς κατά μία ώρα να επιστρέψεις. Η σκηνή ξεκινά από την είσοδό σου στο σπίτι, όπου σε περιμένει ο πατέρας σου»

- Ομάδα παιδιών που παρενοχλούν άλλη μικρότερη ομάδα (η δεύτερη παιδιά μεταναστών) / Σκηνή συμπλοκής
- Ιδιοκτήτης εταιρείας που ρυπαίνει δίνει εξηγήσεις στον εκπρόσωπο της τοπικής κοινωνίας

- Κατά κανόνα δεν παρέχουμε υλικό, προκύπτει από την εμπειρία τους για ένα κοινωνικό θέμα (πχ χάσμα γενεών, ρατσισμός, βία, ανεργία, κλπ.)
- Μετά την παρουσίαση ακολουθεί συζήτηση για τη λύση του προβλήματος

Κάρτες ρόλων

- Χρησιμεύουν και για το παιχνίδι ρόλων και για τη δραματοποίηση για άμεση εκτέλεση
- Δίνονται είτε σε όλους (οπότε ζητούνται εθελοντές) είτε σε συγκεκριμένους που καλούνται να αυτοσχεδιάσουν με βάση τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην κάρτα.

- Ίσως να απαιτείται να μην ανακοινωθούν τα στοιχεία δημοσίως, ώστε να υπάρχει σασπένς.
- Προϋποτίθεται ένα στοιχειώδες σενάριο που έχει δημιουργήσει ο δάσκαλος
- Μπορεί ωστόσο να δοθούν και για να διαγράψουν τα βασικά χαρακτηριστικά των «ρόλων» σε μια στρογγυλή τράπεζα ή σε διαξιφισμό.

Παιχνίδι ρόλων με κάρτες ρόλων

- Στοιχειώδες σενάριο με βάση το πρόβλημα που μελετούμε.
- Προσδιορισμός ρόλων (όλες οι κοινωνικές κατηγορίες που εμπλέκονται στην αντιμετώπιση του προβλήματος).
- Μικρές καρτέλες για την ταυτότητα του κάθε ρόλου (π.χ. όνομα, φύλο, ηλικία, ιδιότητα, σχέση με το πρόβλημα).
- Ομάδες ανάλογες με τους ρόλους (ή χωρίς ομάδες)
- Δίνουμε ενδεχομένως υποστηρικτικό υλικό.
- Στο τέλος συζήτηση γύρω από τα συμπεράσματά τους, τις συμπεριφορές των ρόλων που υποδύθηκαν, τις αλλαγές που θα πρότειναν

Παράδειγμα εφαρμογής

- Θέμα: Βία στα γήπεδα

- Α κάρτα: Γιώργος – Νίκος: φίλοι, φίλαθλοι

Ο Γιώργος εκτόξευσε τούβλο που τραυμάτισε παίκτη –
Ο Νίκος κλείστηκε στο δωμάτιό του

- Β κάρτα: πατέρας Νίκου, φίλαθλος, αστυνομικός

Ανακρίνει για το γεγονός

Δύο σκηνές: πατέρας – γιος / δύο φίλοι την επομένη

Αυτοσχεδιασμός τέλους ή και θέατρο φόρουμ (αλλαγή από άλλους)

Κάρτες ρόλων για στρογγυλή τράπεζα

- Νέοι και Διαδίκτυο
- Ρόλοι: παιδοψυχολόγος
(Καρτέλα: *Εργάζεσαι στο Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου. Έχεις προσκληθεί στη συζήτηση για να αναπτύξεις θέματα που σχετίζονται με την κατάχρηση του Διαδικτύου: εξάρτηση, επιβλαβές περιεχόμενο, επιθετικότητα, απομόνωση κ.ά.*), εκπρόσωπος γονέων, καθηγητής Πανεπιστημίου στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ, μαθητής, μαθήτρια

Στρογγυλή τράπεζα με ή χωρίς παιχνίδια ρόλων

- Επιλέγεται ένα ζήτημα (με διακύβευμα ή με διάσταση απόψεων)
- Προσδιορίζονται οι ρόλοι
- Καρτέλες ρόλων στις ομάδες (πληροφορίες για ταυτότητα ρόλου)
- Υλικό υποστηρικτικό για κάθε ρόλο
- Ορισμός εκπροσώπου κάθε ομάδας

- Διεξαγωγή της συζήτησης
- Συντονιστής – Κανόνες
- Υποβολή ερωτήσεων
- Ψηφοφορία (το κοινό εκτός ρόλου)
- Δυνατότητα time out (συμβουλεύονται την ομάδα)
- Δυνατότητα διακοπής και από τον εκπαιδευτικό για ενίσχυση επιχειρηματολογίας, αν τυχόν εξαντλείται.

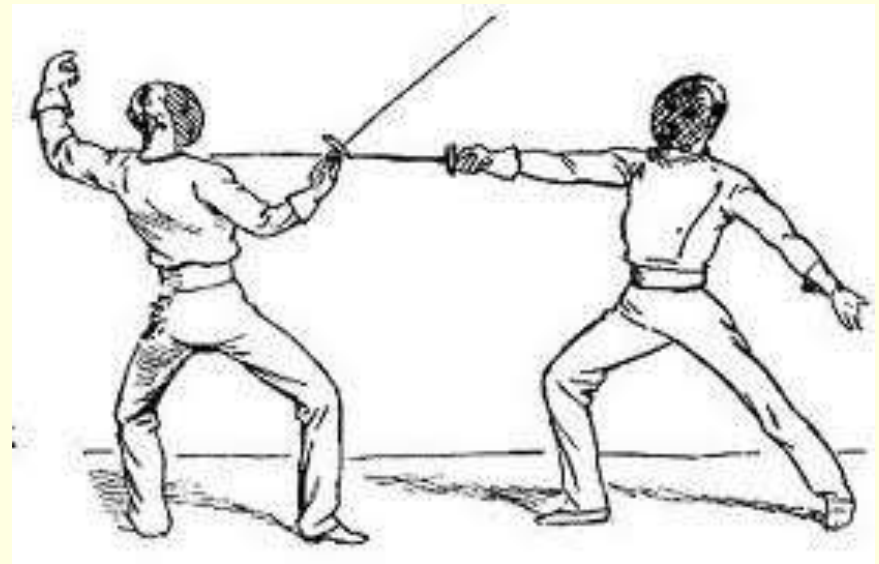
Εφαρμογές

- Γεγονότα Δεκέμβρη 2008
- Ναι ή όχι στη βία
- Ομάδες: Αντιεξουσιαστές, Αστυνομικοί, Δημοσιογράφοι, Πολίτες
- Πείραμα αμφιλεγόμενο (εταιρεία που το παραγγέλλει, οργάνωση προστασίας δικαιωμάτων, πολίτες)
- Ρύπανση (εταιρεία που ρυπαίνει, δημοσιογράφος, πολίτες, περιβαλλοντική οργάνωση, κρατική υπηρεσία)

Αγώνες λόγων - Διαξιφισμοί

- Πρόκειται για αντιπαράθεση δύο αντίθετων απόψεων. Διαφέρει από το παιχνίδι ρόλων.
- Οι μαθητές μελετούν το θέμα (χωρίς κατ' ανάγκην να ξέρουν ποια πλευρά θα υπερασπιστούν).
- Μετά τη μελέτη δημιουργούνται 3 ομάδες (Υπεράσπιση, Αντίλογος, Κοινό).
- Η Ομάδα – Κοινό έχει τη δυνατότητα να υποβάλει ερωτήματα, αφού αναπτυχθούν τα επιχειρήματα των ομάδων.

- Διεξαγωγή της συζήτησης
- Συντονιστής – Κανόνες αντιλογιών
- Μπορεί να υπάρχουν από 3 έως 5 εκπρόσωποι κάθε πλευράς
- Μιλούν διαδοχικά με προκαθορισμένη σειρά, απαντώντας ο ένας στα επιχειρήματα του άλλου (ο πρώτος κάθε πλευράς θέτει το βασικό λόγο και τον αντίλογο αντίστοιχα, ο τελευταίος συνοψίζει) σε ορισμένο χρόνο

Δυνατότητα διακοπής
από τον εκπρόσωπο ή
τον εκπαιδευτικό (για
ανατροφοδότηση)

- Ψηφοφορία (το κοινό
εκτός ρόλου)
- Συζήτηση για την
επιλογή
- Μπορεί να υπάρχουν
περισσότεροι αγώνες
(τριάδες)

- Μπορεί η τάξη να είναι χωρισμένη σε περισσότερες ομάδες υπέρ και κατά, να στείλουν τους εκπροσώπους τους (που θα έχουν χρόνο να συνεννοηθούν) και εν συνεχεία όσοι μείνουν κάτω να αποτελέσουν το κοινό βγαίνοντας από τους ρόλους

Εφαρμογές

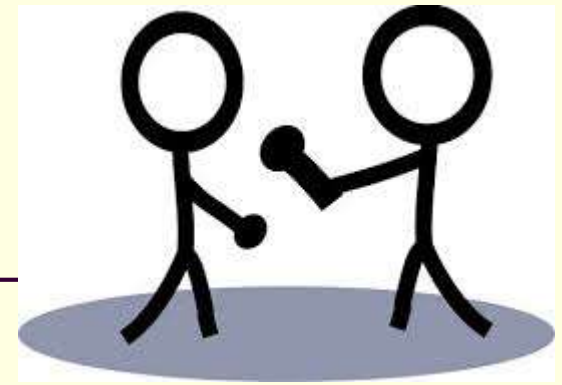

- Γλώσσα
- (π.χ. «Η τηλεόραση βοηθά στη διάδοση του βιβλίου ή στον παραγκωνισμό του;»)
- Ιστορία
- (π.χ. Βενιζέλος – Κωνσταντίνος)

Συνέντευξη

- Ταξιδιώτης με τη μηχανή του χρόνου συνέντευξη από ένα ιστορικό πρόσωπο (π.χ. Θεμιστοκλή)
- Συνέντευξη ως μέρος παιχνιδιού ρόλων (Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας)

Δικαστήριο

- Τοποθέτηση δεδομένων
- Ομάδες: υπεράσπιση, κατηγορία, δικαστές
- Προετοιμασία
- Ανάπτυξη δίκης με κανόνες
- Μετά την εναλλάξ τοποθέτηση των μελών των δύο αντιπαρατιθέμενων ομάδων, οι δικαστές ψηφίζουν και αιτιολογούν την τοποθέτησή τους.

Εφαρμογές

- «Φόνισσα»
- Μαντίθεος (διασκευή ή όχι)
- Θηραμένης
- Ιστορικό πρόσωπο (υπεύθυνοι Μικρασιατικής καταστροφής)
- Δίκη με θέμα τη θανατική ποινή
- Δίκη οποιουδήποτε περιέχει δίλημμα, αμφιβολία

Δίκη Μαντίθεου διασκευή

■ ΣΥΝΘΗΚΗ

- Μεταφερόμαστε στη σύγχρονη εποχή και συγκεκριμένα μετά την επταετή δικτατορία. Το κλίμα είναι έντονα πολιτικοποιημένο και οι συνεργάτες της χούντας είναι εξοβελιστέοι από την κοινωνικοπολιτική ζωή. Ο «Μαντίθεος» διεκδικεί τη θέση του βουλευτή, ωστόσο παρουσιάζονται εναντίον του κάποιες κατηγορίες για συνεργασία του με τις αρχές της προηγούμενης περιόδου, πράγμα που θα τον θέσει αυτομάτως εκτός της διεκδίκησης της βουλευτικής έδρας. Η κατηγορία στηρίζεται στην ύπαρξη ενός εγγράφου, που αναφέρει το όνομά του ανάμεσα σε συνεργάτες – πληροφοριοδότες της Στρατιωτικής Αστυνομίας. Το έγγραφο, ωστόσο, είναι ιδιωτικό και ο «Μαντίθεος» ισχυρίζεται ότι κατά την περίοδο στην οποία αναφέρεται το έγγραφο σπούδαζε στο εξωτερικό. Βεβαίως είχε επιστρέψει πριν την πτώση της χούντας και συγκεκριμένα λίγες μέρες πριν την εξέγερση του Πολυτεχνείου, που μ' έναν τρόπο έδειξε ότι οι μέρες της χούντας είναι μετρημένες. Η οικογένειά του πάντως φαίνεται ότι από παράδοση ήταν ιδεολογικά κοντά σε ό,τι εκπροσωπούσαν οι Απριλιανοί.

Δίκη Μαντίθου (άλλη εκδοχή)

- Ομάδες:
- Βουλευτές – Κριτές / Συντονιστές της συζήτησης
- Σκηνοθέτες (δυναμικές εικόνες, ανίχνευση σκέψης, δημιουργία εικόνων)
- Λογογράφοι στο εργαστήριο του Λυσία
- Κατηγοροί
- Μάρτυρες

Εκκλησία του Δήμου

- Δημοσθένους Υπέρ της των Ροδίων ελευθερίας
- Παιχνίδι ρόλων (Αθηναίοι πολίτες διαφόρων τάσεων συζητούν επί του λόγου)
- Ομάδες:
  - Πρυτάνεις / Συντονιστές
  - Σκηνοθέτες (δυναμική εικόνα, ανίχνευση σκέψης, δημιουργία εικόνων)
  - Υποστηρικτές Δημοσθένη
  - Υποστηρικτές Εύβουλου / αντίπαλοι Δημοσθένη
  - Ολιγαρχικοί / Συκοφάντες
  - Συγγενείς νεκρών / Αργόσχολοι

Συνέδριο

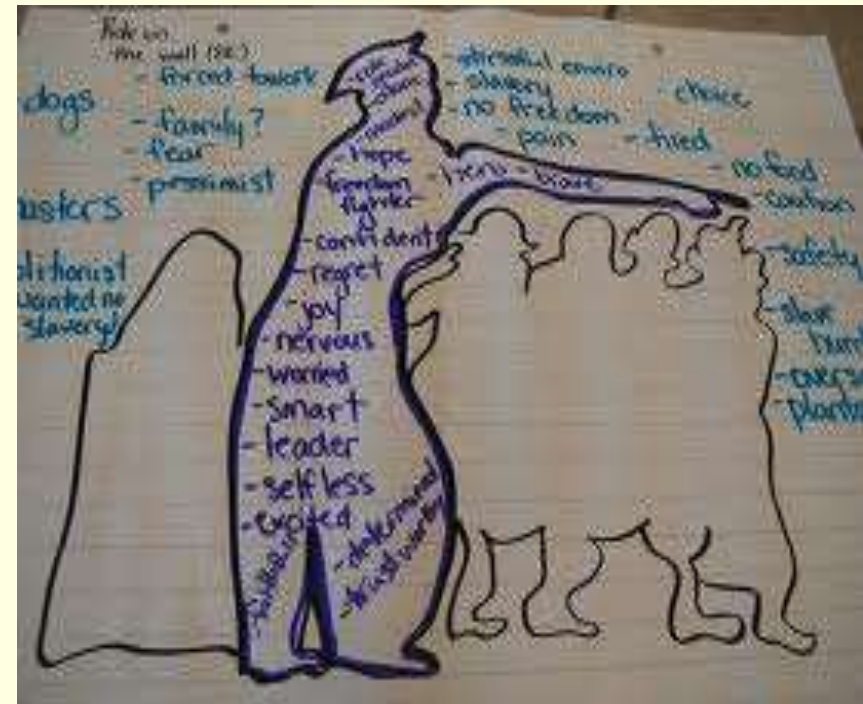
- Παρουσίαση συνθετικών εργασιών υπό μορφή συνεδρίου
- Οργανωτική επιτροπή
- Παρουσιάσεις
- Αφίσα ή πρόσκληση με σειρά ομιλιών και θέματα
- Συντονισμός – προεδρείο - ερωτήσεις

Ρόλος στον τοίχο

- Χρησιμοποιούμε το περίγραμμα ενός χαρακτήρα σ' ένα χαρτί (ή στον πίνακα)
- Στο εσωτερικό του οι μαθητές γράφουν τα γνωρίσματά του, τα ενδιαφέροντά του, συνήθειες, μυστικά, σκέψεις, διλήμματα κλπ, και εκτός περιγράμματος εξωτερικές συνθήκες, πιέσεις, κλπ (σχετικά με το θέμα που εξετάζουμε)
- Άλλη εκδοχή: Μέσα γράφουμε τι σκέφτεται ο ήρωας για τον εαυτό του ή τι αισθάνεται και έξω τι σκέφτονται οι άλλοι για αυτόν ή τη γνώμη που έχουν οι μαθητές γι' αυτόν.

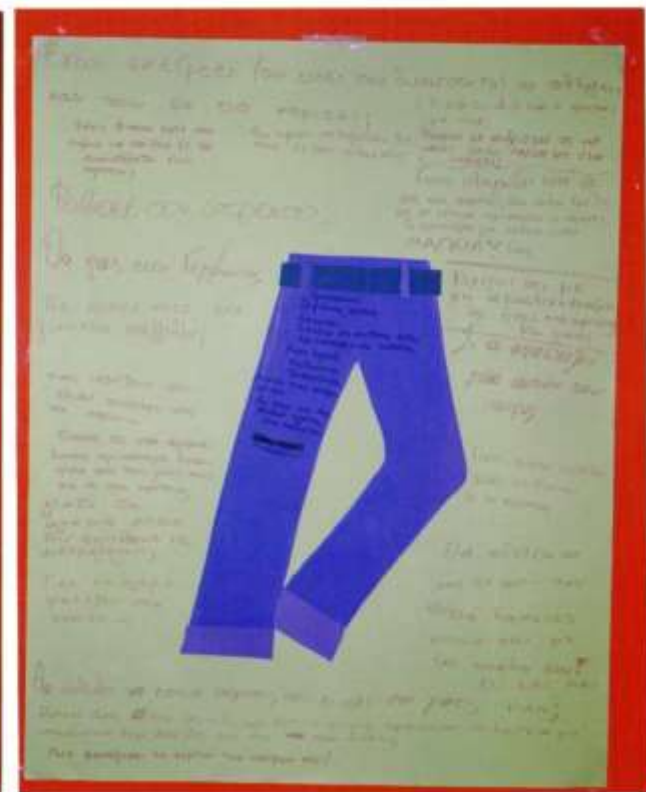
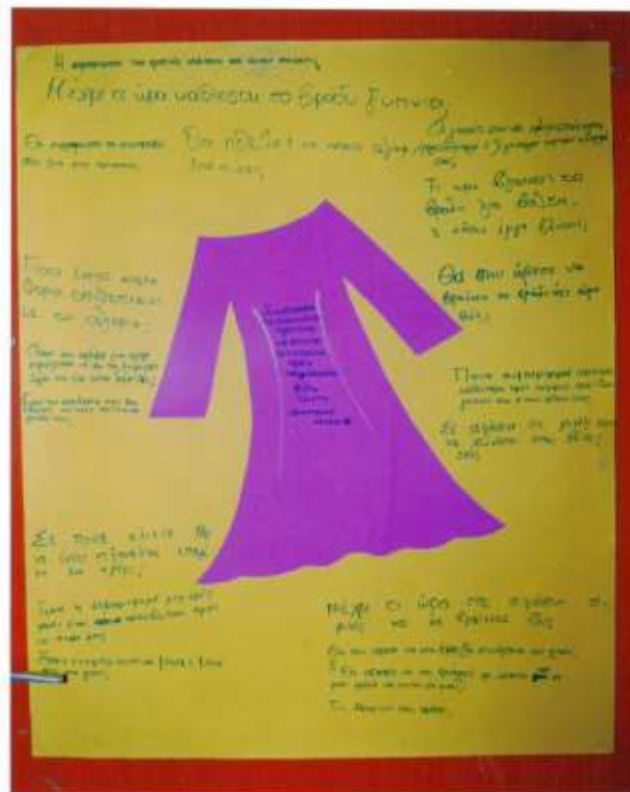

Εφαρμογές

- Σε οποιονδήποτε ιστορικό ή λογοτεχνικό χαρακτήρα
- Προετοιμασία για δραματοποίηση (χαρακτήρες που δημιουργούμε)
- Διερεύνηση θέματος (π.χ. ισότητα φύλων)

Αντικείμενα και μεταμορφώσεις

- Στο μάθημα της Καλλιτεχνικής Αγωγής
- Ο δάσκαλος μπορεί να καλέσει τις ομάδες σε μεταμορφώσεις αντικειμένων / αυτοσχεδιασμό
- Να μεταμορφώσουν ένα αντικείμενο σε κάτι άλλο (και με την προσθήκη λόγου), π.χ. μια ομπρέλα σε ξίφος
- Να χρησιμοποιήσουν όλα τα αντικείμενα που έφερε ο δάσκαλος σε αυτοσχεδιασμό
- Να επικεντρωθούν σε ένα καθημερινό αντικείμενο και να επινοήσουν πιθανές χρήσεις του (π.χ. ένα παπούτσι: ανθοδοχείο, σφυρί, θήκη για μολύβια, κλπ) παρουσιάζοντας κάποιες από αυτές στις άλλες ομάδες με παντομίμα, που προσπαθούν να μαντέψουν το αντικείμενο

Πακέτο εξερεύνησης

- Δημιουργία δράσης μέσα από αντικείμενα
- Ιστορία πραγματική ή ευαισθητοποίησης
- Πρόκληση ενδιαφέροντος, ταύτιση, αναζήτηση
- Σταδιακή ανακάλυψη ιστορίας
- Τα αντικείμενα υπαινίσσονται γεγονότα, συναισθήματα

- Μετά την έκθεση των αντικειμένων (που υποτίθεται ότι μπορεί να βρέθηκαν το πρωί στη στάση) οι μαθητές απαντούν:
- Ποιοι εμπλέκονται
- Τι τους συνέβη
- Σύνθεση ιστορίας, αφήγηση, παράσταση

Παραδείγματα

- ιστορία Σαμίας
- ιστορία από γερμανικά αντίποινα
- Μπορεί να είναι ένα απόσπασμα επιστολής ή ημερολογίου ή αστυνομικής αναφοράς, μια απόδειξη αγοράς. απόκομμα εφημερίδας, μια απεσταλμένη καρτ ποστάλ, μια αναφορά ασθενοφόρου, μια φωτογραφία (απλή, σχισμένη, μουτζουρωμένη), ένα μπουκάλι ποτό, μια πρόσκληση σε πάρτυ, κ.ά.

Προσωπικά υπάρχοντα

- Ένας χαρακτήρας εισάγεται ή χτίζεται μέσα από τις πληροφορίες που αναφέρει για κάποια προσωπικά αντικείμενα (ή που επιδεικνύονται)
- Σε άλλη εκδοχή τα παιδιά φαντάζονται τα πιθανά προσωπικά αντικείμενα ενός ήρωα χτίζοντας το χώρο του

Τελετουργία

- Αναπαραστάσεις τελετών (από την κοινωνική, θρησκευτική, εθνική ζωή: έθιμα, διαδηλώσεις, συνελεύσεις...)
- Έλεγχος δράσης, στοχασμός, συμμετοχή όλων

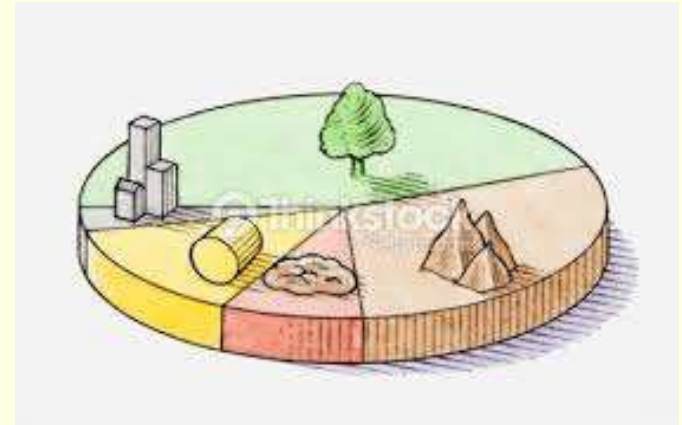

Σκυταλοδρομία ή χιονοστιβάδα

- Με βάση ένα θέμα τα μέλη της ομάδας διαδοχικά προσθέτουν κάτι δικό τους (λέξη ή κίνηση) εκεί που είχε σταματήσει ο προηγούμενος, που αποχωρεί.
- Η «σκυτάλη» δίνεται και με τη μέθοδο «αντίγραψε και ανάπτυξε», όπου ο δεύτερος καλείται να αντιγράψει πρώτα τον πρώτο και μετά να αναπτύξει προτείνοντας κάτι δικό του.
- Όταν ο προηγούμενος δεν αποχωρεί, αλλά μένει και συμμετέχει στη δράση με τους επόμενους, προκύπτει η «χιονοστιβάδα» και ένας ομαδικός αυτοσχεδιασμός.
- Άλλη εκδοχή: παραμένει ένας σταθερός αριθμός ατόμων κάθε φορά (π.χ. μόνο δύο, άρα μόλις μπαίνει τρίτος, ο πρώτος αποχωρεί).
- Αυτές οι τεχνικές μπορεί να γίνουν και να συνδυαστούν με ασκήσεις δυναμικής εικόνας, αργής κίνησης...
- Εφαρμογή: Μελισσάνθη: «Στη νύχτα που έρχεται» (η διαδοχή των σταδίων της ζωής από τη γέννηση ως το θάνατο)

Παράλληλη δράση Σκηνή χωρισμένη στα δύο

- Η παράλληλη δράση (Σκηνή χωρισμένη στα δύο) βοηθά στην εναλλαγή τόπου και χρόνου (πιο εύκολο με παγωμένες εικόνες)

- Αναδρομή:
Παρουσιάζουμε μια σημαντική στιγμή ή τις αναμνήσεις από το παρελθόν του χαρακτήρα (εξάσκηση με *αργή κίνηση* ή *φράσεις όπως «Θυμάμαι τότε που...»*) ή προσπαθούμε να φανταστούμε σκηνές ή καταστάσεις

- Προβολή στο μέλλον:
Δημιουργούμε ένα γεγονός πιθανό να συμβεί σε κάποιον από τους χαρακτήρες ή παρουσιάζουμε πιθανές καταστάσεις και συναισθήματα.

Δραματοποίηση

- Δεν είναι το ανέβασμα παράστασης (παρότι οι μαθητές μπορεί να παίξουν ένα θεατρικό)
- Κατά βάση εννοούμε την εκκίνηση από ένα αρχικό υλικό σε μη θεατρική μορφή [π.χ. αφηγηματικό κείμενο (λογοτεχνικό ή όχι) ή ένα αντικείμενο ή ένα ερέθισμα (άρθρο, ρεπορτάζ, βίντεο, ένα κεφάλαιο από την Ιστορία, ένα επεισόδιο από την καθημερινότητα, ένα δραματικό πλαίσιο που θέτει ο δάσκαλος, κλπ.), που να οδηγεί σε ιστορία (μύθο)] και το μετασχηματισμό του σε «παραστάσιμο».
- Οι μαθητές το αναλύουν, ανακαλύπτουν τις δραματουργικές δομές του και το ζωντανεύουν (ομαδική επεξεργασία και παρουσίαση)
- Βασικό στοιχείο: το εργαστήριο γραφής

Δραματοποίηση κειμένου

- Οι μαθητές καλούνται να:
- διερευνήσουν τους κώδικες του δράματος (χαρακτήρες, πλοκή, δράση, συγκρούσεις, χώρος, χρόνος)
- εντοπίσουν τα δρώντα πρόσωπα
- εντοπίσουν στοιχεία του κειμένου που πληροφορούν για κινήσεις, εισόδους, εξόδους προσώπων, χώρους, χρόνο («σκηνοθετικές οδηγίες»)
- χωρίσουν το κείμενο σε σκηνές (κατά κανόνα με δραματικό ενδιαφέρον, με σύγκρουση)(ίσως να δώσουν τίτλο σε κάθε σκηνή)
- φανταστούν επιπλέον σκηνές (σε προγενέστερο, παράλληλο ή μεταγενέστερο χρόνο) (προϋποθέσεις, συνέπειες) σε ίδιο άλλο χώρο
- συνδέσουν τις σκηνές, αν χρειάζεται, με ενδιάμεση αφήγηση (ή συνδυασμό αφήγησης – παγωμένης εικόνας)
- Γράψουν ή ανασυντάξουν τους διαλόγους
- Διανείμουν τους ρόλους
- Οργάνωση χώρου, Σκηνικά αντικείμενα, Μουσική επένδυση
- Σκηνική απεικόνιση

Άλλες δυνατότητες

- Δραματοποίηση μιας μόνο σκηνής
- Μπορεί κάθε ομάδα να δραματοποιήσει άλλο κομμάτι του κειμένου
- Παρουσίαση με «παγωμένες εικόνες» των κεντρικών σημείων της ιστορίας
- Με αφορμή το κείμενο μεταφορά ενός επεισοδίου σε άλλον τόπο ή χρόνο
- Συμπλήρωση ιστορίας (δίνεται η αρχή και κάθε ομάδα δραματοποιεί την εκδοχή της για την εξέλιξη με πιθανή προσθήκη προσώπων)

Εφαρμογές Λογοτεχνία Α΄ Γ/σίου

- Μυριβήλης «Λιτανεία» (τελετουργία)
- Ντίκενς «Χριστουγεννιάτικη ιστορία» (ανακριτική καρέκλα, δραματοποίηση)
- Καλιότσου «Πασχαλινή ιστορία» (διάδρομος συνείδησης, αντικρουόμενες συμβουλές, δραματοποίηση)
- Ψαθά «Οι πιτσιρίκοι» (δραματοποίηση, παγωμένες εικόνες)
- Καζαντζάκη «Η Νέα Παιδαγωγική» (συνέντευξη, παγωμένες εικόνες, δραματοποίηση, παιχνίδι ρόλων: δάσκαλος – μαθητές)
- Σωτηρίου «Ταξίδι χωρίς επιστροφή» (δραματοποίηση, ανακριτική καρέκλα, συνέντευξη, δελτίο ειδήσεων)
- Τσέχοφ «Βάνκας» (παγωμένες εικόνες)
- Σεπούλβεδα «Το μαύρο κύμα» (στρογγυλή τράπεζα)
- Σαραντίτη «Όπως τα βλέπει κανείς» (δραματοποίηση)

Εφαρμογές Λογοτεχνία Β' Γ/σίου

- Ινδιάνος Σιάτλ (στρογγυλή τράπεζα)
- Ιωάννου «Νάσαι καλά δάσκαλε» (παιχνίδι ρόλων, παράλληλη δράση)
- Μπακ «Η μάνα» (παιχνίδι ρόλων, παράλληλη δράση)
- Μόρρις «Τα λουλούδια της Χιροσίμα» (ομαδικό γλυπτό)
- Τσέχοφ «Ένας αριθμός» (παράλληλη δράση: σήμερα – χθες, παιχνίδι ρόλων: εκμεταλλευτής – «θύμα»)
- Κουμανταρέα «Γραφείον ευρέσεως εργασίας» (συνέντευξη, παιχνίδι ρόλων)
- Χατζή «Κάσπαρ Χάουζερ» (διαδοχικές παγωμένες εικόνες)
- Χαραλαμπίδη «Γλυκό του κουταλιού» (διερεύνηση αισθημάτων – εκδοχές, ομαδικό γλυπτό)
- Ζέη «Η ζωή της (παιχνίδι ρόλων)

Εφαρμογές Λογοτεχνία Γ' Γ/σίου

- Χορτάντζη «Ερωφίλη» (σκηνοθεσία)
- Κορνάρου «Ερωτόκριτος» (σκηνοθεσία)
- Μαρτινέγκου «Αυτοβιογραφία» (ρόλος στον τοίχο)
- Σολωμού «Ελεύθεροι πολιορκημένοι» (παγωμένες εικόνες, ανίχνευση σκέψης)
- Παπαδιαμάντη «Τ' αγνάντεμα» (παγωμένες εικόνες, ανίχνευση σκέψης, ομαδικό γλυπτό, επιλογή σκηνής για δραματοποίηση)
- Τσέχοφ «Ο παχύς κι ο αδύνατος» (δραματοποίηση, παιχνίδι ρόλων, πλαστή παράλληλη ιστορία: 30 χρόνια μετά)
- Δέλτα «Πρώτες ενθυμήσεις» (παιχνίδι ρόλων, παράλληλη δράση: χρόνος, δραματοποίηση)
- Θεοτοκά «Η διαδήλωση» (τελετουργία)
- Καραγάτση «Συνταγματάρχης Λιάπκιν» (δραματοποίηση, ρόλος στον τοίχο)
- Γαλανάκη «Η μεταμφίεση» (αντικείμενα, δραματοποίηση, διακειμενικός διάλογος)

Εφαρμογές Λογοτεχνία Α΄ Λυκείου

- Ενότητα «Θέατρο»
- Ενότητα «Παραδοσιακή – Νεωτερική ποίηση»
(πιθανόν με αντίστοιχη παρουσίαση:
αφηγηματική – συμβολική)
- Θεατρικές τεχνικές και δραματοποίηση στα
κείμενα για τα φύλα
- Μεταναγνωστικές δραστηριότητες σε όλες τις
ενότητες

Προσφερόμενα κείμενα Λογοτεχνία Β΄ Λυκείου

- Ποίηση: Καββαδία «Πούσι», Ρίτσου «Ρωμιοσύνη», Ελύτη «Η Μαρίνα των βράχων».....
- Πεζά: Παπαδιαμάντη «Η φόνισσα», «Πατέρα στο σπίτι», Ξενόπουλου «Στέλλα Βιολάντη», Θεοτόκη «Η τιμή και το χρήμα», Χατζόπουλου «Το σπίτι του δασκάλου»....

Προσφερόμενα κείμενα

Λογοτεχνία Γ΄ Λυκείου

- Ποιήματα: Σινόπουλου «Ο καιόμενος», Παυλόπουλου «Το άγαλμα και ο τεχνίτης», Χαραλαμπίδη «Στα στέφανα της κόρης του», Βακαλό «Πώς έγινε ένας κακός άνθρωπος», Θεοδώρου «Εγκώμιο», Χριστοδούλου «Για ένα παιδί που κοιμάται», Κέντρου «Ο μοτοσικλετιστής»....
- Πεζά: Μιλλιέξ «Μια ιστορία της Αντίστασης», Χατζή «Ο Σιούλας ο ταμπάκος», Πλασκοβίτη «Το φράγμα», Φραγκιά «Άνθρωποι και σπίτια»...

Θεατρικό δρώμενο από φωτογραφία

---

1. Παρουσιάζουμε, μοιράζουμε ή κολλάμε τις φωτογραφίες σ' ένα χαρτόνι χωρίς αρχικά να αποκαλύπτουμε την ιστορία τους.
2. Κάθε ομάδα επιλέγει ή αναλαμβάνει μια φωτογραφία και προσπαθεί να δώσει έναν τίτλο.
3. Κάποιες πληροφορίες – οριστικός τίτλος

Θέμα: «Μετανάστες – Πρόσφυγες»

Νησί Έλις

Λαμπεντούζα

-
- 4. Ερωτήσεις για τις σκέψεις και τα συναισθήματα (π.χ. ποιοι είναι στη φωτογραφία, γιατί έφυγαν από την πατρίδα τους, ποιος τράβηξε τη φωτογραφία, γιατί την τράβηξε, ποια συναισθήματα μπορούν να αναγνωρίσουν στο βλέμμα τους, ποια θα είναι η ζωή τους από δω και πέρα, κ.α.).
  - 5. Προετοιμασία – παρουσίαση δυναμικής εικόνας, δελτίου ειδήσεων, παιχνίδι ρόλων με τα πρόσωπα της φωτογραφίας ή άλλων (περαστικοί, φωτογράφος, κλπ.), προβολή στο μέλλον ή αναδρομή.
  - 6. Συζήτηση – προβληματισμός για το θέμα της μετανάστευσης

Δραματοποιημένοι διάλογοι (Γλώσσα)

- Οι μαθητές σε ομάδες δραματοποιούν έναν διάλογο στον οποίο καλούνται να δείξουν τη σημασία φράσεων (π.χ. δῶρον ἄδωρον, πύρρειος νίκη, δαμόκλειος σπάθη, ἀμ' ἔπος ἀμ' ἔργον, κράτος ἐν κράτει, ἐξ οἰκείων τὰ βέλη, κλπ.)
- Οι μαθητές φτιάχνουν το «μεταφορικό» λεξικό της ομάδας τους και στη συνέχεια:
  - γράφουν (και παίζουν) μια κωμική σκηνή, εκλαμβάνοντας τις μεταφορικές εκφράσεις ως κυριολεκτικές
  - κάθε ομάδα παρουσιάζει με παντομίμα στην τάξη μια μεταφορική έκφραση και οι υπόλοιποι προσπαθούν να μαντέψουν ποια είναι.

Δραματοποιημένοι διάλογοι

Προσομοίωση (Ιστορία)

- Δραματοποίηση μαρτυριών, ημερολογίων από πόλεμο, που μετατρέπονται σε σκηνές
- Μπορεί να υπάρχει συλλογική σκηνή (πχ διαδήλωση) ώστε να συμμετέχει όλη η τάξη
- Δραματοποίηση πολιτικού καφενείου με εφημερίδες της εποχής. (π.χ. καφενείο στη Μακεδονία παραμονές βαλκανικών πολέμων ή στη Μικρασία παραμονές μικρασιατικής εκστρατείας)
- Προσομοιώσεις (Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ, οργάνωση αρχαίου δείπνου)
- Διάλογοι (π.χ. μεταξύ Αθηναίας – Σπαρτιάτισσας για τον τρόπο ζωής τους)

© 2010

Διερευνητική δραματοποίηση – Εκπαιδευτικό δράμα

- Αποτελεί ολοκληρωμένη ανίχνευση κατάστασης, χρησιμοποιεί ποικιλία θεατρικών τεχνικών και συμβάλλει στη θεατρική αγωγή.
- Η διερεύνηση μπορεί να ξεκινά με ένα οποιασδήποτε μορφής κείμενο (λογοτεχνικό, χρηστικό, κλπ), ερέθισμα (οπτικό, ηχητικό, αντικείμενο, κλπ.) ή αφήγηση του δασκάλου, που θα αποτελέσει τη βάση για το μύθο που απαιτείται για τη δραματοποίηση και η οποία θα εξελιχθεί με τη δημιουργικότητα των συμμετεχόντων.
- Με την αξιοποίηση κατάλληλων θεατρικών τεχνικών αναπτύσσεται η σκηνική διερεύνηση των ρόλων και των καταστάσεων, που σχετίζονται με την κοινωνική πραγματικότητα.

Στάδια

- Πρώτες επισημάνσεις για την εξέλιξη της ιστορίας
- Επιλογή του εστιακού κέντρου για τη διερεύνηση της ιστορίας,
- Γνωριμία με το αρχικό περιβάλλον
- Δημιουργία δραματικού – νέου περιβάλλοντος
- Δημιουργία της απαραίτητης δραματικής έντασης,
- Καθιέρωση χωροχρονικών συνθηκών,
- Εκτιμήσεις για τους ρόλους, τα κίνητρα και τις μεταξύ τους σχέσεις
- Αξιοποίηση των εκφραστικών μέσων (σώμα, φωνή, λόγος) και των συμβόλων.
- Δημιουργία δράσης και στοχασμού – συγγραφή διαλόγων
- Σκηνική παρουσίαση με ποικίλες τεχνικές

Διαδοχή τεχνικών για χτίσιμο

- Η βασική σύλληψη σύλληψη
  - Αφήγηση (Δάσκαλος σε ρόλο)
  - Ρόλος στον τοίχο
  - Ορίζοντας το χώρο
  - Αυτοσχεδιασμοί
  - Παγωμένη εικόνα
  - Ομαδικό γλυπτό
  - Τηλεοπτική εκπομπή
  - Τελετουργία
  - Κύκλος κουτσομπολιού
  - Συζήτηση σε ρόλο
  - Ημερολόγιο
  - Συζήτηση εκτός ρόλου
  - Διάδρομος συνείδησης
  - «Φωτογραφία»

  - Παραδείγματα: «Ευμενίδες» (θεματική: βία), «Αντιγόνες παράλληλες» (θεματική: καταπίεση)
- «Ευμενίδες / Δεκέμβρης 2008»
  - Λεωνίδα (κατάστημα στα Εξάρχεια)
  - Το εσωτερικό του καταστήματος
  - Σκηνές από την καθημερινότητα
  - Προβολή βίντεο γεγονότων
  - Παγωμένες εικόνες (αστυνομικοί – αντιεξουσιαστές)
  - Γλυπτό με συναισθήματα
  - Αστυνομικοί , πολίτες, αντιεξουσιαστές καλεσμένοι σε εκπομπή
  - Τελετουργία (συνέλευση εμπόρων)
  - Διάδοση εξελίξεων, φήμη για αυτοδικίες
  - Συζήτηση Λεωνίδα με καθηγητή του
  - Ημερολόγιο μαθητών («Σε τι είδους κοινωνία θα ήθελα να ζω;»)
  - Συζήτηση εκτός ρόλου για τη βία
  - Διάδρομος συνείδησης (οι μαθητές σε ρόλο Λεωνίδα)
  - Προβολή των δύο λύσεων του δράματος

Photo by [unreadable] 01/11/2011

Για να πάμε από αυτό το σχολείο ...

... σ' αυτό

.... ή και σ' αυτό

Και ίσως να φέρουμε τα πάνω κάτω...

© 2014 PIPER

Βιβλιογραφία - Πηγές

- Αυδή Άβρα – Χατζηγεωργίου Μελίνα «Η τέχνη του δράματος στην εκπαίδευση» 48 προτάσεις για εργαστήρια θεατρικής αγωγής (2007), εκδ. Μεταίχμιο
- Γκόβας Νίκος «Για ένα νεανικό δημιουργικό θέατρο: αφήγηση, παιχνίδια, τεχνικές για εκπαιδευτικούς και εμπυχωτές νεανικών ομάδων» (2001) εκδ. Μεταίχμιο
- Δεδούλη Μαρίνα «Βιωματική μάθηση – δυνατότητες αξιοποίησης στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης» Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων τ. 6
- Δεμερτζή Βασιλική «Η αξιοποίηση της τέχνης στα φιλολογικά μαθήματα» (παρουσίαση 2012)
- Καραμπέτσου Β. «Σηκώνοντας τους μαθητές από τα θρανία» παρουσίαση 2014
- Κουκουνάρας – Λιάγκης Μάριος «Εκπαιδευτικοί εν δράσει – Νέα πολυτροπική διδακτική (2011) εκδ. Γρηγόρη

- Παπαδόπουλος Σίμος «Θεατρική παιδεία και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών – Θεωρία και Εφαρμογές» (2013) διαθέσιμο στο δικτυακό κόμβο <http://theduarte.org/10012013->
- Παπαδόπουλος Σίμος «Η δραματοποίηση στην εκπαίδευση: πεδίο συνάντησης Τέχνης – Επιστήμης (2005)
- Παπαδόπουλος Σίμος «Παιδαγωγική του θεάτρου»
- Ομάδα δημιουργικής έκφρασης Θεσσαλονίκης: Παρουσίαση στη διημερίδα «Διδάσκοντας τη Γλώσσα μέσα από τις γλώσσες του σχολείου» 2-3/2/2014
- Χρονοπούλου Γιούλη – Λυσικάτου Ματίνα «Ευμενίδες: η άρνηση της βίας», βιωματικό εργαστήριο στο Διεθνές Συμπόσιο Αρχαίου δράματος (2011)
- 5η Διεθνής Συνδιάσκεψη για το θέατρο και τις παραστατικές τέχνες στην εκπαίδευση (2006) Σχολή Μωραΐτη
- Υλικό Μείζονος Προγράμματος «Αξιοποίηση των τεχνών στην εκπαίδευση» (2011) Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

A pair of red, pleated curtains are pulled back to reveal a dark, shadowed stage. The lighting is soft, highlighting the texture of the fabric and the depth of the stage.

Σας ευχαριστώ